Paper Code – 4074

M.A. Sem – 3 SOCIOLOGY (New Course)
Mar-Jun - 2021
EC-304 – Industry and Society in India (Theory)

કુલ સમય :– ૬૦ મીનીટ **કુલ પ્રશ્નો : ૫૦** **વિદ્યાર્થીએ ટીક કરવાના પ્રશ્નો : ૩૫**

નોંધ : વિદ્યાર્થીએ માત્ર ૩૫ પ્રશ્નો જ ટીક કરવાના રહેશે. જો વધારે ટીક કરેલ હશે તો પ્રથમ ૩૫ પ્રશ્નો જ ગણતરીમાં લેવામાં આવશે.

(1) મશીન અને બળતણશકિત પર આધારિત ઉત્પાદનની રીત એટલે ------
(A) ઉદ્યોગ (B) વ્યવસાય (C) ધંધો (D) વેપાર
(2) ઉદ્યોગીકરણ એવી પ્રકિયા છે જેમાં ચીજવસ્તુના ઉત્પાદનમાં હાથથી ચાલતા સાધનોના ઉપયોગનું સ્થાન ઉર્જા સંચાલિત મશીનો લે છે - આ વ્યાખ્યા કોણે આપી છે?
(A) ડૉ.વિદ્યાર્થી (B) ડૉ.ગોરે (C) કેર (D) વલુંજકર
(3) સમાજજીવન અને ઉત્પાદનના પરિબળો વચ્ચેનો નિકટનો સંબંધ કોણ સૂચવે છે?
(A) પશ્ચિમીકરણ (B) આધુનિકીકરણ (C) ઉદ્યોગીકરણ (D) શહેરીકરણ
(4) આધુનિક ઉદ્યોગ મશીન અને બળતણશકિત ઉપર આધારિત ઉત્પાદનની રીત છે અને ઉત્પાદનની આ રીતનો વિકાસ અને વિસ્તૃતીકરણ એટલે ઉદ્યોગીકરણ - આ વ્યાખ્યા કોણે આપી છે?
(A) વલુંજકર (B) ડૉ.ગોરે (C) કેર (D) ડૉ.વિદ્યાર્થી
(5) ઉદ્યોગીકરણ શકિતના કયા સ્ત્રોત પર આધારિત છે?
(A) સજીવ (B) નિર્જીવ (C) કુદરતી (D) એકપણ નહીં
(6) ભારતમાં રેલ્વે કયારે શરૂ થઈ?
(A) 1833 (B) 1843 (C) 1853 (D) 1863
(7) નીચેનામાંથી ઉદ્યોગીકરણનું સહાયક પરિબળ કયું છે?
(A) વસ્તીવૃધ્ધિ (B) ગરીબી (C) બેરોજગારી (D) શિક્ષણઅને સંશોધન
(8) તાતાએ લોખંડ પોલાદ ઉદ્યોગનું કારખાનુ કયારે શરૂ કર્યું?
(A) 1907 (B) 1917 (C) 1927 (D) 1937
(9) ભારતમાંથી આધુનિક ઉદ્યોગોની શરૂઆત કયારે થઈ?
(A) 1650 (B) 1750 (C) 1850 (D) 1950
(10) કઈ પંચવર્ષીય યોજનામાં પાયાના અને ભારે ઉદ્યોગોના વિકાસ સાથે ઝડપી ઉદ્યોગીકરણ પર ભાર મૂકવામાં આવ્યો?
(A) ત્રીજી (B) પહેલી (C) ચોથી (D) બીજી
(11) ઉદ્યોગોમાં મુખ્ય કેટલી કક્ષાના માનવશ્રમની જરૂર પડે છે?
(A) ત્રણ (B) પાંચ (C) સાત (D) નવ
(12) નીચેનામાંથી ઉદ્યોગીકરણનું અવરોધક પરિબળ કયું છે?
(A) કુદરતીસંપત્તિ (B) નિરક્ષરતા અને ગરીબી (C) વિશ્વયુધ્ધો (D) વાહનવ્યવહારનો વિકાસ
(13) બજારના મુખ્ય કેટલા પ્રકાર છે?
(A) સાત (B)પાંચ (C)બે (D) ત્રણ
(14) કોણે ઔદ્યોગિક સમાજ શબ્દની રચના કરી?
(A) સેંટસાઈમને (B) ઈમાઈલદુર્ખિમે (C) કાર્લમાર્કસે (D) મેકસવેબરે
(15) કોના મતે સાદા શ્રમવિભાજનવાળા પ્રાથમિક આદિમ સમાજમાંથી જટિલ શ્રમવિભાજનવાળો ઔદ્યોગિક સમાજ ઉત્ક્રાંત થયો?
(A) સેંટસાઈમન (B) ઈમાઈલદુર્ખિમ (C) કાર્લમાર્કસ (D) મેકસવેબર
(16) ઉદ્યોગ અને સમાજ વચ્ચેના સંબંધને સૂચિત કરતો ખ્યાલ કયો છે?
(A) આદિમસમાજ (B) ગ્રામીણસમાજ (C) ઔદ્યોગિકસમાજ (D) સભ્ય સમાજ
(17) કોણે ઉત્ક્રાંતિને પ્રગતિકારક ગણી છે?
(A) સ્પેન્સરે (B) સેંટસાઈમને (C) કાર્લમાર્કસે (D) દુર્ખિમે
(18) રેમન્ડએરોન કયાના સમાજશાસ્ત્રી છે?
(A) અમેરિકા (B) ફ્રાંસ (C) ઈટાલી (D) જર્મની
(19) સમાજો વિભિન્ન તબક્કામાંથી પસાર થઈને છેલ્લા તબક્કામાં ઔદ્યોગિક અને વિજ્ઞાન પર આધારિત સમાજવ્યવસ્થાનું સ્વરૂપ ધારણ કરે છે - આ કોણે કહ્યું છે?
(A) કાર્લમાર્કસ (B) રોબર્ટમર્ટન (C) ઓગસ્ટકોમ્ટ (D) મેકસવેબર
(20) કોના મતે મોટા પાયા પરના ઉદ્યોગ એ ઔદ્યોગિક સમાજનું લાક્ષણિક સ્વરૂપ છે?
(A) દુર્ખિમ (B) રોબર્ટ મર્ટન (C) મેકસવેબર (D) રેમન્ડએરોન
(21) ઔદ્યોગિક ક્રાંતિ કયારે થઈ?
(A) 1620 (B) 1760 (C) 1820 (D) 1920
(22) પૂર્વઔદ્યોગિક સમાજથી વિરૂધ્ધની લાક્ષણિકતા ધરાવતા સમાજને નવી ઔદ્યોગિક સભ્યતા તરીકે કોણ ઓળખાવે છે?
(A) રેમન્ડએરોન (B) રોબર્ટમર્ટન (C) મારિયા (D) મેકસવેબર
(23) ઔદ્યોગિક ક્રાંતિ કયા થઈ?
(A) ઈટાલી (B) અમેરિકા (C) ફ્રાંસ (D)ઈંગ્લેન્ડ
(24) ઔદ્યોગિક વ્યવસ્થાના હાર્દરૂપ તત્વોને ધ્યાનમાં રાખીને તેની ચાર લાક્ષણિકતા કોણે દર્શાવી છે?
(A) ફેલ્ડમેનઅને મૂરે (B) મારિયા (C) કાર્લમાર્કસ (D) મેકસવેબર
(25) ભારતમાં મોટા સિમેન્ટ પ્લાન્ટ કેટલા છે?
(A) 40 (B) 55 (C) 124 (D) 35

(26) ભારતમાં 1947માં કારખાનાની કુલ સંખ્યા કેટલી હતી?
(A) 1000 (B) 5007 (C) 7718 (D) 14029
(27) ઔદ્યોગિક સંગઠનમાં વહીવટ માટે રચાયેલા વ્યવસ્થાતંત્રને કયા નામે ઓળખવામાં આવે છે?
(A) સંચાલન (B) સુપરવિઝન (C) મોનિટર (D) એકપણ નહીં
(28) કોણે કાર્યવાહકની ભૂમિકાને અનુલક્ષીને સંચાલનના મુખ્ય ત્રણ કાર્યો વર્ણવ્યા છે?
(A)દુર્ખિમ (B) શનિડર (C) માર્કસ (D) મર્ટન
(29) કોણ સંચાલનને ઔદ્યોગિક સંગઠનના આત્મા તરીકે ઓળખાવે છે?
(A) મારિયા (B) શનિડર (C) કાર્લમાર્કસ (D) ગિસ્બર્ટ
(30) પ્રશિષ્ટ વિચારધારાના પ્રણેતા કોણ છે?
(A) ફેડરિકટાયલર (B) મારિયા (C) માર્કસ (D) દુર્ખિમ
(31) કોણ ઉદ્યોગમાં મહત્વના માનવ સંસાધનો છે?
(A) મજૂરો (B) કામદારો (C) મશીનો (D) અધિકારીઓ
(32) નીચેનામાંથી કઈ ઉદ્યોગોમાં માનવશક્તિના સ્ત્રોતો શોધવાની પ્રક્રિયા છે?
(A) મજૂરો પાસે કામ કરાવવું (B) મજૂરોની શોધ (C) કામદારોનીભરતી (D) એકપણ નહીં
(33) ઉદ્યોગોમાં કામદારોની ભરતી માટે મુખ્ય કેટલી પધ્ધતિઓ છે?
(A) બે (B) ત્રણ (C) ચાર (D) પાંચ
(34) આંતરરાષ્ટ્રીય મજૂર સંગઠનની સ્થાપના કયારે થઈ હતી?
(A) 1919 (B) 1920 (C) 1921 (D) 1922
(35) કયા વિદ્વાન ઉદ્યોગીકરણને પ્રાકૃતિક પ્રક્રિયા કહે છે?
(A) વિલ્બર્ટમૂરે (B) દુર્ખિમ (C) ટોનીવોટસન (D) ડેવિસ
(36) નીચેનામાંથી અનુ ઔદ્યોગિક સમાજમાં કઈ બાબતનું મહત્વ હોય છે?
(A) આવક (B) મશીન (C) યંત્રો (D) સેવા વ્યવસાયો
(37) કયા દેશો પૂર્ણરૂપે અનુ ઔદ્યોગિક સમાજના લક્ષણો ધરાવે છે?
(A) પૂર્વના દેશો (B) પશ્ચિમના વિકસિત દેશો (C) એશિયનદેશો (D) આફ્રિકનદેશો
(38) ઔદ્યોગિક સંગઠનમાં દરજજો અને સત્તાના તફાવત ઉપર ભાર મૂકીને કોટિક્રમિક રચના થાય છે ત્યારે તેને શું કહેવાય?
(A) સ્ટાફ ઓર્ગેનાઈઝેશન (B) લાઈન અનેસ્ટાફ ઓર્ગેનાઈઝેશન (C) લાઈનઓર્ગેનાઈઝેશન (D) એકપણ નહીં
(39) કયા ઓર્ગેનાઈઝેશનમાં જવાબદારી નકકી કરવાનું સરળ બને છે?
(A) સ્ટાફ ઓર્ગેનાઈઝેશન (B) લાઈન અનેસ્ટાફ ઓર્ગેનાઈઝેશન (C) લાઈનઓર્ગેનાઈઝેશન (D) એકપણ નહીં
(40) સ્ટાફ ઓર્ગેનાઈઝેશન કેવા સ્વરૂપનું કાર્યાત્મક તંત્ર છે?
(A) આડીરેખા સ્વરૂપનું (B) ઉભી રેખા સ્વરૂપનું (C) બંને (D) એકપણનહીં
(41) કાર્યપ્રવૃત્તિઓમાં ભેગા મળેલા કામદારો વચ્ચે આંતરક્રિયા થાય છે અને તે દ્વારા જે જૂથ રચાય છે તેને શું કહેવાય છે?
(A) કાર્યજૂથ (B) કામદારસંઘ (C) સંગઠન (D) મિત્રજૂથ
(42) ઔદ્યોગિક સંગઠનના સંચાલકે તેની વહીવટી ભૂમિકામાં કેટલા મહત્વના કાર્યો કરવાના હોય છે?
(A) બે (B) ત્રણ (C) પાંચ (D) સાત
(43) નીચેનામાંથી કોણ કામદારો અને માલિકો વચ્ચેના ઔદ્યોગિક ઝઘડાનો ઉકેલ લાવવાનું કાર્ય કરતું તટસ્થ તંત્ર છે?
(A) મેનેજર (B) માલિક (C) લવાદી (D) મધ્યસ્થી
(44) ફરજિયાત લવાદીને શું કહેવામાં આવે છે?
(A) અદાલતી ચુકાદાની પધ્ધતિ (B) સમાધાન (C) સામુહિક સોદાગીરી (D) એકપણ નહીં
(45) ભારતમાં ઔદ્યોગિક ઝઘડા કાનૂનની જોગવાઈ પ્રમાણે ઔદ્યોગિક ઝઘડાની પતાવટ માટેની કેટલી પ્રયુકિતઓ છે?
(A) સાત (B) પાંચ (C) ત્રણ (D) એક
(46) સામુહિક સોદાગીરી કેવી પધ્ધતિ છે?
(A) એકપક્ષીય (B) દ્વિપક્ષીય (C) બંને (D)એકપણનહીં
(47) કામદાર સંઘ કામદારોએ તેમના કાર્યજીવનની પરિસ્થિતી સુધારવાના હેતુથી રચેલું સાતત્યપૂર્ણ મંડળ છે - આ વ્યાખ્યા કોણે આપી છે?
(A) રિચાર્ડસન (B) વીવી ગિરિ (C) ફલેન્ડર્સ (D) સિડની અને વેબ
(48)I. L. O. કઈ કક્ષાનું મજૂર સંગઠન છે?
(A) વિશ્વકક્ષાનું (B) રાષ્ટ્રીયકક્ષાનું (C) પ્રાદેશિકકક્ષાનું (D) સ્થાનિક કક્ષાનું
(49) કોના મતે સામુહિક સોદાગીરી મૂળભૂત રીતે નિયમો બનાવવાની પ્રક્રિયા છે જેમાંકામદારો અને માલિકો સાથે મળીને કામદારોની નોકરીની શરતો નકકી કરે છે?
(A) રિચાર્ડસન (B) વીવી ગિરિ (C) ફલેન્ડર્સ (D) સિડની અને વેબ
(50) શનિડરના મતે કામદાર સંઘનું મુખ્ય કાર્ય કયું છે?
(A) હડતાલ (B) સામુહિક સોદાગીરી (C) સમાધાન (D) દેખાવો